Ålands landskapsregering

Asiakirjan nimi	Kirjeen nro
PÄÄTÖS	190 S4
Asian nro	Päiväys
ÅLR 2023/7184	21.9.2023

Viite
8.9.2023 päivätty lausuntopyyntöönne U 33/2023 vp, COM(2023) 273 final

Yhteyshenkilö
Jacob Nordlund, puh. +358 (0)18 25309
jacob.nordlund@regeringen.ax

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
FI-00102 EDUSKUNTA

LiV@riksdagen.fi

Asia

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta ja pilaamisrikoksista määrättävistä seuraamuksista, myös rikosoikeudellisista seuraamuksista, annetun direktiivin 2005/35/EY muuttamisesta

Ahvenanmaan maakunnan hallitus on käsitellyt Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta ja pilaamisrikoksista määrättävistä seuraamuksista, myös rikosoikeudellisista seuraamuksista, annetun direktiivin 2005/35/EY muuttamisesta, COM(2023) 273 final. Maakunnan hallitus päätti ilmoittaa eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle seuraavaa:

Ehdotuksen suhde maakuntaan
Nyt käsiteltävänä oleva muutosdirektiivi kuuluu tietyiltä osin Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan, koska siinä on säännöksiä, jotka koskevat luonnon- ja ympäristönsuojelua, joka itsehallintolain 18 §:n 10 kohdan nojalla kuuluu maakunnan yksinomaiseen toimivaltaan. Maakunnalla voidaan katsoa olevan kokonaisvastuu luonnon- ja ympäristönsuojelusta Ahvenanmaalla. Maakunnan hallitus on ratifioinut alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta ja pilaamisrikoksista määrättävistä seuraamuksista, myös rikosoikeudellisista seuraamuksista, annetun direktiivin 2005/35/EY seuraavien maakuntalakien avulla:
- Landskapslag (1977:16) om bekämpande av oljeskador (öljyvahinkojen torjunnasta annettu maakuntalaki)
- Vattenlag (1996:61) för landskapet Åland (Ahvenanmaan maakunnan vesilaki)
- Landskapslagen (2001:30) om miljöskydd och miljötillstånd (Ympäristönsuojelusta ja ympäristöluvista annettu maakuntalaki)
- Landskapslagen om (2003:58) om mottagning i hamn av fartygsgenererat avfall och lastrester (Aluksista peräisin olevan jätteen ja lastijäämien vastaanotosta satamassa annettu maakuntalaki).

Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat luonnon- ja ympäristönsuojelua (pykälän 10 kohta), veneliikennettä (21

kohta) ja elinkeinotoimintaa (22 kohta). Pykälän 25 kohdan mukaan maakunnan lainsäädäntövalta kattaa myös kriminalisoinnit maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvilla oikeudenaloilla. Lain 27 §:n 13 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta kauppamerenkulkua ja kauppamerenkulun väyliä koskevissa asioissa. Itsehallintolain 59 b §:n mukaan maakunnan ja valtakunnan välinen toimivallanjako on voimassa myös yhteisöoikeuden toimeenpanon yhteydessä.

Merenkulkua koskevissa ympäristönsuojeluasioissa maakunnan ja valtakunnan välistä toimivallanjakoa on tavallisesti tarkasteltu sen kannalta, keitä velvollisuudet koskevat ja missä velvollisuudet katsotaan täytettävän. Esimerkiksi aluksilta peräisin olevan jätteen vastaanoton satamassa ja jätteen jättämisen sataman vastaanottopisteeseen katsotaan kuuluvan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Sen sijaan sellaisten ympäristöön liittyvien velvollisuuksien, jotka liittyvät kauppamerenkulkualusten normaaliin operointiin, katsotaan kuuluvan valtakunnan toimivaltaan. Kauppamerenkulkualusten osalta direktiiviehdotus kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Muilta osin ehdotus kuuluu maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Maakunnan hallituksen kanta ehdotukseen

Päästöt voivat vahingoittaa Itämeren meriympäristöä, jonka suojelu on tärkeää maakunnan hallitukselle ja koko Ahvenanmaalle. Sen takia tehokkaisiin toimenpiteisiin ryhtyminen alusten aiheuttaman meriympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi on tärkeää, varsinkin kun niillä on rajat ylittäviä vaikutuksia. Maakunnan hallitus katsoo, että ehdotus parantaa Ahvenanmaan vesialueiden ja koko Itämeren suojelua. Sen takia maakunnan hallitus kannattaa ehdotusta ja sen tavoitteita sekä tukee sen kirjauksia yleisesti ottaen. Olisi kuitenkin toivottavaa, että Itämeren rikkipäästöistä päästäisiin eroon kokonaan. Sen takia maakunnan hallitus katsoo yllä esitetyn lisäksi Ruotsin tapaan, että rikkipesurien käyttö on kiellettävä Itämerellä, koska niitä ympäristöystävällisempiä vaihtoehtoja on saatavilla.

On kuitenkin huolehdittava siitä, että ehdotuksesta aiheutuvat hallinnolliset taakat ja kustannukset ovat oikeassa suhteessa ehdotuksen hyötyihin, ja että ne ovat kustannustehokkaita.

Ministeri Christian Wikström

Toimistopäällikkö Jacob Nordlund

Ålands landskapsregering

TIEDOKSI

Maakunnan hallituksen Brysselin ministerineuvosto, anton.nilsson@formin.fi
Oikeusasioiden ja kansainvälisten asioiden yksikkö, euenheten@regeringen.ax
Säädösvalmistelu, lagberedningen.mail@regeringen.ax
Ahvenanmaan kansanedustaja, esther.djupsund@riksdagen.fi
Eduskunnan suuri valiokunta, suuri.valiokunta@eduskunta.fi
Ahvenanmaalainen avustaja Euroopan parlamentissa,
celinda.nordqvist@europarl.europa.eu